

Міністерство освіти і науки України
ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ № 92 м. СЄВЕРОДОНЕЦЬКА

ПОЛОЖЕННЯ
про самостійну роботу студентів
у Вищому професійному училищі № 92
м. Сєвєродонецька

ЗАТВЕРДЖЕНО

педагогічною радою

ВПУ № 92 м. Сєвєродонецька

від «16» грудня 2025

(протокол № 4)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ВПУ № 92

м. Сєвєродонецька

від «30» грудня 2025 № 238-в/с

ПОЛОЖЕННЯ
про самостійну роботу студентів
у Вищому професійному училищі № 92 м. Сєвєродонецька

1. Загальні положення

1.1 Положення про самостійну роботу студентів Вищого професійного училища № 92 м. Сєвєродонецька (далі – Положення) є складовою системи управління якістю освітньої діяльності у ВПУ № 92 м. Сєвєродонецька і регулює організацію самостійної роботи студентів у ВПУ № 92 м. Сєвєродонецька.

1.2 Положення розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про фахову передвищу освіту», «Про освіту» інших нормативно-правових актів з питань освіти, Положення про організацію освітнього процесу студентів ВПУ № 92 м. Сєвєродонецька, Положення про організацію виконання та захисту курсових робіт у ВПУ № 92 м. Сєвєродонецька, Положення про оцінювання результатів навчання студентів, інших документів, якими регулюється освітній процес у ВПУ № 92 м. Сєвєродонецька.

1.3 Мета Положення – визначити основні засади організації самостійної роботи студентів ВПУ № 92 м. Сєвєродонецька задля забезпечення високої якості (ефективності) освітнього процесу.

1.4 Завдання Положення:

- уніфікувати підходи до організації самостійної роботи студентів;
- забезпечити організаційно-методичні засади для розвитку у студентів мотивації до навчання, формування навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи, професійно значущих якостей, знань і умінь, розвитку, поглиблення наукових та практичних інтересів до майбутньої професії;

– створити умови для гармонійного творчого розвитку особистості при організації освітнього процесу.

2. Основні поняття, мета та завдання самостійної роботи студентів

2.1 Самостійна робота студента (далі – СРС) – форма організації освітнього процесу, що передбачає засвоєння студентом навчального матеріалу у вільний від навчальних занять час під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Самостійна робота може здійснюватися у формі виконання індивідуальних завдань.

2.2 Мета СРС – системне і послідовне засвоєння в повному обсязі навчального матеріалу в межах програми навчальної дисципліни та формування у студента самостійності як риси характеру, що відіграє важливу роль у формуванні сучасного фахівця, здатного до креативного мислення, вільного орієнтування в інформаційному просторі та прийняття важливих самостійних рішень у нестандартних професійних ситуаціях.

2.3 Головні завдання СРС – навчити студентів планувати власну стратегію навчання, раціонально організовувати свій час, працювати з комп'ютером, опрацьовувати джерела інформації, проводити дослідницьку діяльність. Реалізація завдань СРС забезпечується при наявності серйозної та стійкої мотивації студентів. Найбільш мотивуючим фактором є підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності.

2.4 Зміст СРС при вивченні певної дисципліни визначається програмою дисципліни, завданнями для СРС.

3. Організація самостійної роботи студентів

3.1 Організація СРС – система заходів з цілеспрямованого навчання, контролю, стимулювання та методичного наповнення з метою забезпечення систематичності й ефективності роботи за навчальною дисципліною, при підготовці до семестрового контролю та атестації.

3.2 При організації СРС педагогічному працівнику необхідно виходити з місця і ролі навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми та завдань щодо формування відповідних компетентностей і досягнення заявлених результатів навчання.

3.3 Самостійна робота студентів охоплює:

- підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- роботу над окремими темами навчальних дисциплін відповідно до програми дисципліни;

- підготовку до практики та виконання завдань, передбачених практикою;
- підготовку до всіх видів контрольних заходів, у тому числі до курсових, робіт, атестації студентів;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах тощо.

3.4 До методів СРС, що сприяють індивідуалізації та інтенсифікації освітнього процесу, відносять:

- проблемно-пошукові;
- проєктного навчання;
- колективної розумової діяльності;
- застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні.

✓ Проблемно-пошукові методи спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності студентів. Їх застосування спонукає студентів до проведення самостійних досліджень, підвищує мотивацію подальшої роботи, сприяє розвитку логічного мислення, як наслідок, розвитку їх творчої самостійної діяльності:

- робота з інформаційними джерелами: опрацювання першоджерел (навчальних книг, періодичної та наукової літератури, довідників, відео-матеріалів тощо) при підготовці до практичних занять та виконанні індивідуальних завдань відповідно до програми дисципліни; вивчення нормативно-законодавчої та правової бази; опрацювання інтернет-ресурсів за певною проблематикою дисципліни,

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- самостійне вирішення практичних завдань (виконання робіт аналітичного спрямування; вирішення і письмове оформлення завдань, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; відпрацювання тренінгів; самостійне опрацювання тестів відповідно до теми практичного заняття; самостійне розв'язання типових задач, ситуаційних вправ; підготовка до поточного та підсумкового контролів).

✓ Методи проєктного навчання спрямовані на досягнення прогнозованих результатів СРС на основі вже здобутого досвіду. Їх використання недоцільне та неможливе без чіткого визначення дидактичних завдань, які студенти вирішують у навчальній діяльності за різними типами проєктів:

- підготовка критичного есе;
- підготовка з обраної теми доповіді, презентації, портфоліо;

- написання курсової роботи;
- проведення власних досліджень при підготовці до олімпіад та конференцій, конкурсів робіт, участі в круглих столах та форумах;
- підготовка доповідей на семінари;
- аналіз конкретної виробничої, технологічної, проблемної ситуації та підготовка відповідних аналітичних матеріалів.

В основу розробки індивідуальних проєктних завдань викладачем має бути покладений особистісно-орієнтований підхід, що ґрунтується на засадах партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу.

✓ Методи колективної розумової діяльності. Сутність методів полягає в колективній творчості студентів, спрямованій на вирішення певних завдань підвищеної складності. Їх застосування сприяє виявленню та розвитку творчого мислення, здібностей студентів, підвищенню рівня їх самостійності та інтелектуального розвитку, формуванню навичок колективної роботи, поліпшенню комунікативних навичок, емоційного стану студентів. Методи колективної розумової діяльності вирізняються новизною, більшою мобільністю у виборі напрямів розв'язання проблеми, творчістю учасників. До таких методів відносяться:

- формування колективних проєктів;
- групові ситуаційні завдання;
- ділові ігри; тренінги; брейн-ринги тощо.

✓ Методи застосування новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні надають можливість диференціації, поглиблення індивідуалізації навчання, розширення можливостей контролю та самоконтролю, використання творчих завдань.

3.5 Завдяки систематичній самостійній роботі студент може:

- отримати якісні і ґрунтовні знання;
- набути практичних навичок в організації самостійної роботи;
- раціонально планувати і використовувати час;
- опанувати методики самостійної роботи й виховати у собі прагнення до постійного поповнення й оновлення загальних та спеціальних (фахових) знань у практичній діяльності.

4. Навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення

4.1 СРС студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення освітньої компоненти:

- програма навчальної дисципліни;
- план лекційних та практичних (семінарських, лабораторних) занять;

- конспект лекцій;
- завдання до практичних (семінарських, лабораторних) занять з дисципліни, практикуми;
- завдання для самостійної роботи студентів;
- ситуаційні вправи (кейси) та ділові ігри;
- друковані та електронні підручники, навчальні посібники до самостійного вивчення всіх розділів курсів та окремих тем;
- завдання для поточного контролю з необхідним рівнем їх варіативності;
- візуальні засоби.

Матеріали СРС можуть оформлюватись у вигляді окремої збірки методичних матеріалів або подаватися в змісті методичних розробок до семінарів, практичних, лабораторних занять як окрема їхня компонента тощо.

Повний перелік навчально-методичного забезпечення СРС завчасно до початку семестру уточнюється педагогічним працівником та доводиться до відома студента на першому занятті.

4.2 Викладач забезпечує розробку нового та актуалізацію наявного навчально-методичного забезпечення СРС відповідно програми дисципліни з метою створення необхідних та достатніх умов навчання, задоволення потреб студентів у методичних розробках.

4.3 Основною складовою матеріально-технічного забезпечення СРС є: навчально-методична література бібліотеки ВПУ № 92 м. Сєвєродонецька (у т. ч. мультимедійна та методична); інформаційні бази; система дистанційного навчання; сучасні носії навчальних матеріалів й апаратура, що застосовуються в освітньому процесі з метою підвищення його ефективності.

5. Контроль та самоконтроль самостійної роботи студентів

5.1 Контроль СРС здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання студентів.

5.2 Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний студентом під час самостійної роботи (поряд з таким, який опрацьовується під час інших навчальних занять), виноситься на поточний та підсумковий контроль.

5.3 Контроль СРС включає: відповідь на питання; перевірку результатів виконаних письмових завдань з обов'язковим посиланням на використані джерела.

5.4 Можливість здійснення студентом самоконтролю передбачається у відповідних методичних матеріалах.

5.5 До засобів самоконтролю відносяться:

- складання плану відповіді, формулювання висновків на основі вивченого навчального матеріалу;
- самотестування за допомогою розроблених викладачем контрольних тестів з ключем правильних відповідей до них;
- робота з літературою з метою уточнення та доповнення фактичного матеріалу, порівняння зі зразком;
- перевірка правильності виконання завдань за допомогою рекомендованих джерел тощо.

5.6 Завдання для контролю / самоконтролю повинні:

- формувати (поглибити) інтерес студента до теми, всієї дисципліни;
- спонукати до засвоєння нової термінології та понять;
- сприяти баченню використання цілісних знань у подальшому;
- заохотити до якісного вивчення матеріалу;
- формувати компетентності майбутнього фахівця тощо.

5.7 Контроль / самоконтроль СРС з використанням інноваційно-комунікаційних технологій здійснюється на основі розроблених завдань.

6. Проведення консультацій педагогічними працівниками ВПУ № 92 м. Сєвєродонецька при організації СРС

6.1 Консультація – вид навчального заняття, що полягає у наданні викладачем роз'яснень певних положень окремої навчальної дисципліни, допомоги у проведенні студентами самостійної роботи або виконанні індивідуальних завдань.

6.2 Метою проведення консультації є:

- виявлення обсягу, глибини і якості сприйняття студентом навчального матеріалу; недоліків чи прогалин у знаннях студента та встановлення їх причин і шляхів усунення;
- стимулювання інтересу студента до навчальної дисципліни;
- підвищення рівня підготовки студента, всебічне сприяння в опануванні ним програми навчальної дисципліни;
- розвиток у студента навичок самостійного опрацювання матеріалу та/або оволодіння методикою досліджень.

6.3 Консультації є невід'ємною складовою робочого часу педагогічного працівника і проводяться в його межах.

6.4 Консультації педагогічного працівника зі студентами проводяться відповідно до затвердженого головою методичної комісії графіку, в якому визначено час проведення консультації.

6.5 Педагогічний працівник на першому занятті повинен ознайомити студентів з графіком проведення консультацій.

6.6 Студент, який звернувся у визначений графіком час, викладач зобов'язаний надати консультацію або провести індивідуальну роботу.